

Bruselj, 8. oktober 2025
(OR. en)

13731/25

TELECOM 348
COMPET 993

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	8. oktober 2025
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2025) 723 final
Zadeva:	SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU Strategija za uporabo umetne inteligence

---

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2025) 723 final.

Priloga: COM(2025) 723 final

Bruselj, 8.10.2025
COM(2025) 723 final

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Strategija za uporabo umetne inteligence

1. Uvod

Umetna inteligenca se razvija z neprimerljivo hitrostjo, z zmogljivostmi, ki obetajo preoblikovanje celotnih industrij in javnega sektorja¹. Razvoj in uvajanje tehnologij umetne inteligence (kot so napredni modeli umetne inteligence za splošne namene, agenti umetne inteligence, digitalni dvojčki in specializirani majhni modeli umetne inteligence) Evropski uniji ponujata edinstveno priložnost za spodbujanje inovacij, pospešitev rasti produktivnosti ter krepitev njene konkurenčne moči in tehnološke suverenosti. Kljub močni industrijski bazi in živahnemu ekosistemu zagonskih podjetij sta razvoj in uvajanje umetne inteligence v EU še vedno omejena, saj te tehnologije uporablja le 13,5 % podjetij in 12,6 % MSP² – hrbtenice gospodarstva EU.

Na podlagi akcijskega načrta za celino umetne inteligence in zavezanosti EU spodbujanju na človeka osredotočene in zaupanja vredne umetne inteligence se strategija v skladu z aktom o umetni inteligenci³ osredotoča na izkoriščanje preobrazbenega potenciala umetne inteligence, ki deluje kot katalizator za večjo vertikalno integracijo. Njen cilj je **spodbuditi uporabo umetne inteligence**, zlasti med MSP in malimi podjetji s srednje veliko tržno kapitalizacijo, ter **olajšati vključevanje umetne inteligence** za povečanje konkurenčnosti evropskih industrij, predvsem bolj strateških. Namen je **doseganje širših družbenih koristi** umetne inteligence, od omogočanja zgodnejših in natančnejših zdravstvenih diagnoz do izboljšanja učinkovitosti in dostopnosti javnih storitev ob spoštovanju načel nediskriminacije. Poleg tega je njen namen **okrepiti zmogljivosti EU in doseči odličnost na področju najnaprednejše umetne inteligence**.

Za doseg teh ciljev strategija spodbuja spremembo načina, kako podjetja in organizacije javnega sektorja pristopajo k reševanju težav. S sprejetjem **politike „umetna inteligenca na prvem mestu“** se jih spodbuja k vključevanju umetne inteligence na podlagi evropskih rešitev. Evropska podjetja se lahko z uvajanjem umetne inteligence – ob ocenjevanju njenih morebitnih koristi in tveganj – prilagodijo njenemu preobrazbenemu vplivu, tudi na organizacijo delovnih mest in potrebe po usposabljanju. Poleg tega, da **spodbuja poslovni uspeh**, ta pristop tudi **krepi razvoj evropske strateške prisotnosti na različnih ravneh skladov umetne inteligence**⁴, vključuje delavce ter podpira oblikovanje trdnega in suverenega ekosistema EU za umetno inteligenco.

Na podlagi spoznanj, pridobljenih z javnim posvetovanjem⁵ in sektorskimi razpravami⁶ v zadnjih mesecih, strategija za uporabo umetne inteligence temelji na treh glavnih delih⁷:

- **uvredba sektorskih vodilnih pobud** – za spodbujanje uporabe umetne inteligence v ključnih industrijskih sektorjih gospodarstva EU in v javnem sektorju;

¹ Glej na primer poročilo Skupnega raziskovalnega središča z naslovom Generative AI Outlook Report (Poročilo o obetih generativne umetne inteligence): <https://op.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/9f7e0b86-477c-11f0-85ba-01aa75ed71a1/language-sl>.

² https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/isoc_eb_ai/default/table?lang=sl.

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1689>.

⁴ Sklad umetne inteligence je zbirka tehnologij, ogrodij in infrastrukture, ki skupaj omogočajo gradnjo, uvajanje in razširjanje sistemov umetne inteligence ter olajšujejo njihovo uporabo.

⁵ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14625-Strategija-za-uporabo-umetne-inteligence-krepitev-celine-umetne-inteligence_sl.

⁶ V zadnjih nekaj mesecih je bilo organiziranih 17 sektorskih strukturiranih dialogov in dva politična dialoga na visoki ravni: glej razpredelnico v Prilogi.

⁷ Ukrepji, predstavljeni v strategiji, ne posegajo v člena 107 in 108 PDEU ter ustrezna protimonopolna pravila EU.

- **obravnavanje medsektorskih izzivov** – za podporo večjemu uvajanju umetne inteligence v MSP, omogočanje delovne sile, pripravljene na umetno inteligenco, v vseh sektorjih, izkoriščanje naprednih zmogljivosti umetne inteligence ter zagotavljanje zaupanja v trg;
- **vzpostavitev enotnega mehanizma upravljanja** – pionirski sektorski pristop in spodbujanje dinamičnega procesa sodelovanja med deležniki. Z njim se bo vzpostavila tudi opazovalnica za umetno inteligenco, ki bo oblikovala ključne kazalnike uspešnosti ter spremljala razvoj, vpliv in prihodnje trende na področju umetne inteligence.

Strategijo za uporabo umetne inteligence spremlja **strategija za umetno inteligenco v znanosti**, v kateri je napovedan Vir za znanost o umetni inteligenci v Evropi (RAISE) kot vodilna pobuda in ki zajema uvajanje umetne inteligence v različnih znanstvenih disciplinah. Dopolnjevala jo bo **strategija za podatkovno unijo**, ki bo prinesla nove vire visokokakovostnih, obsežnih naborov podatkov, potrebnih za učenje algoritmov.

2. Predstavitev sektorskih vodilnih pobud

Umetna inteligenca ima potencial za preoblikovanje načina delovanja industrij in vlad ter ustvarjanja vrednosti v gospodarstvu. Lahko okrepi prizadevanja za poenostavitev ter tako poveča produktivnost in konkurenčnost. V naslednjih pododdelkih so predstavljene vodilne pobude za obravnavo glavnih sektorskih izzivov in podporo pristopu politike „umetna inteligenca na prvem mestu“. Izhajajo iz začetnih povratnih informacij deležnikov, zbranih z javnim posvetovanjem⁸, pozivom k predložitvi dokazov⁹ in 17 tehničnimi strukturiranimi dialogi (Priloga 1) s ključnimi sektorskimi akterji.

Sprejetje strategije za uporabo umetne inteligence pomeni začetek preobrazbene poti, ki se bo nenehno posodabljala in širila na podlagi prispevkov iz mehanizma upravljanja, opisanega v zadnjem poglavju strategije. To pomeni, da bi lahko spodaj navedene ukrepe v prihodnosti dopolnili z novimi pobudami v drugih sektorjih, kot so finance, turizem in e-trgovina. Komisija je za operacionalizacijo ukrepov te strategije namenila približno 1 milijardo EUR iz svojih programov financiranja¹⁰ s pomembnimi učinki vzvoda glede na sektor.

2.1 Zdravstvo, vključno s farmacijo

Umetna inteligenca ima velik potencial za preoblikovanje zdravstvenega in farmacevtskega sektorja ter za izboljšanje in celo reševanje človeških življenj po vsej EU. Lahko pripomore k zgodnejšim in točnejšim kliničnim odločitvam, zmanjša upravno breme zdravstvenih delavcev, podpira upravne postopke ter izboljša rezultate za paciente v celotnem procesu oskrbe. Ob vse večjem pritisku na zdravstvene sisteme umetna inteligenca ponuja konkretna orodja za povečanje učinkovitosti in kakovosti, tudi na zapostavljenih ali oddaljenih območjih, kjer bolnišnice, specialisti ali diagnostične storitve niso na voljo. Kot je poudarjeno v strategiji EU

⁸ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14625-Apply-AI-Strategy/public-consultation_sl.

⁹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14625-Strategija-za-uporabo-umetne-inteligence-krepitev-celine-umetne-inteligence_sl.

¹⁰ Vključno zlasti iz programa Obzorje Evropa, programa Digitalna Evropa, programa EU za zdravje (EU4Health) in programa Ustvarjalna Evropa.

za zdravstvene protiukrepe¹¹, bo Komisija poleg obstoječega zdravstvenega varstva spodbujala tudi **uporabo orodij umetne inteligence za pripravljenost in odzivanje na zdravstvene krize**, vključno s hitrejšim odkrivanjem in spremljanjem groženj za zdravje za podatke o zdravstvenih protiukrepih.

Vendar pa sta uvajanje umetne inteligence v zdravstveno varstvo po vsej EU ter njena vključitev v klinične delovne in upravne procese še vedno omejena in neenakomerna¹². Med ovirami so razpoložljivost kakovostnih podatkov, heterogenost infrastrukture ter omejena pismenost na področju umetne inteligence, spretnosti in zaupanje med zdravstvenimi delavci. Da bo lahko umetna inteligenca v celoti koristila zdravstvenim sistemom in državljanom, so potrebni ukrepi za spodbujanje naložb, inovacij in čezmejnega multidisciplinarnega sodelovanja¹³.

Da bi podprla politiko „umetna inteligenca na prvem mestu“ v zdravstvenem sektorju, bo Komisija:

- **vzpostavila evropske z umetno inteligenco podprte napredne presejalne centre**, da bi pospešila uvajanje inovativnih orodij za preventivo in diagnostiko v zdravstvenih ustanovah ter zagotavljanje zdravstvenih storitev na manj pokritih območjih. Cilj pobude je izboljšati zgodnje odkrivanje in zagotoviti pravočasno diagnozo, zlasti pri boleznih srca in ožilja ter raku. Prizadevala si bo za pristop, s katerim bo zagotovila, da se bodo pri z umetno inteligenco podprtem presejanju in diagnostiki upoštevali dejavniki, povezani s spolom¹⁴. Ti centri bodo z uvajanjem rešitev umetne inteligence podpirali klinično potrjevanje v resničnem okolju in lokalno preverjanje učinkovitosti ter zagotavljali dokaze za klinično uvedbo¹⁵. Mreža teh z umetno inteligenco podprtih centrov bo olajšala dostop do visokokakovostnih naborov podatkov na podlagi evropskega zdravstvenega podatkovnega prostora¹⁶, pa tudi evropskih digitalnih infrastruktur za podatke o slikanju raka¹⁷ in genomske podatke¹⁸ ter podpirala testiranje in potrjevanje obetavnih modelov umetne inteligence, tudi za posamezniku prilagojeno preventivo. To bo temeljilo na ustreznih ukrepih v okviru evropskega načrta za boj proti raku, strategije za evropske bioznanosti in prihodnjega načrta EU za zdravje srca in ožilja;
- **vzpostavila evropsko mrežo strokovnega znanja za uvajanje umetne inteligence v zdravstvu**, da bi utrdila smernice in najboljše prakse. Zagotavljala bo priročnike za uvajanje, smernice, tudi za lokalno potrjevanje (učinkovitost v klinični praksi) in

¹¹ COM(2025) 529 final.

¹² <https://op.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/9ddf7bf8-62bf-11f0-bf4e-01aa75ed71a1/language-sl#:~:text=Using%20a%20mixed%20methods%20approach%2C%20entailing%20a%20literature.and%20business%20challenges%2C%20and%20social%20and%20cultural%20barriers.>

¹³ Na primer z evropskim načrtom za boj proti raku, njegovo mrežo strokovnjakov za raka in mrežo EU, ki povezuje priznane nacionalne centre za celostno obvladovanje raka.

¹⁴ Glej na primer: *Gender medicine: effects of sex and gender on cardiovascular disease manifestation and outcomes (Medicina glede na spol: učinki biološkega in družbenega spola na pojavnost in izide bolezni srca in ožilja)*, Nature Reviews Cardiology.

¹⁵ Temelji za to delo bodo postavljeni z ukrepi, financiranimi v okviru delovnega programa Digitalna Evropa 2025–2027 in projekta COMPASS-AI.

¹⁶ https://health.ec.europa.eu/ehealth-digital-health-and-care/european-health-data-space-regulation-ehds_sl.

¹⁷ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/sl/policies/cancer-imaging>.

¹⁸ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/sl/policies/1-million-genomes>.

spremljanje po uvedbi, načela zasnove ter postavila temelje za izmenjavo najboljših praks pri uvajanju umetne inteligence v zdravstvu.

Umetna inteligenca korenito spreminja tudi **razvoj zdravil**, od pospeševanja njihovega odkrivanja do podpore pri spremljanju njihovih neželenih učinkov. Modeliranje in simulacije, ki temeljijo na umetni inteligenci, lahko pospešijo odkrivanje novih možnosti zdravljenja in privedejo do novih terapevtskih uporab obstoječih zdravil, kot so na primer novi antibiotiki, ter izboljšajo napovedi glede varnosti in učinkovitosti. Zato se je število patentov, povezanih z umetno inteligenco na področju zdravstva, ki so letno objavljeni v državah članicah EU, med letoma 2016 in 2024 povečalo za 20-krat¹⁹. Za uresničitev celotnega potenciala umetne inteligence pri razvoju zdravil bo potreben stalen napredek pri vzpostavljanju trdnih temeljnih modelov umetne inteligence, skupaj s prizadevanji za zagotovitev njihove zanesljivosti, preglednosti in klinične ustreznosti – to je prednostna naloga, ki je še posebej pomembna za spodbujanje inovacij v biotehnološkem sektorju²⁰.

Medicinski pripomočki, ki vključujejo aplikacije umetne inteligence, lahko prinesejo ogromen napredek pri zagotavljanju zdravstvenega varstva v okviru sedanjih izzivov zdravstvenega sistema, kot je pomanjkanje kadra. Pomembno je z regulativnim okvirom EU ustvariti spodbudno okolje za inovacije.

Da bi podprla uvajanje umetne inteligence v razvoj zdravil, bo Komisija:

- **postavila izziv odkrivanja zdravil z uporabo umetne inteligence za potencialna nova zdravila, ki bi jih lahko uporabili za izpolnjevanje neizpoljenih zdravstvenih potreb in zdravljenje bolezni, ki jih je težko pozdraviti, kot so Alzheimerjeva bolezen in nekatere vrste raka.** Zmagovalec izziva bi prejel namenski dostop do tovarn umetne inteligence in nasvete o tem, kako svoja odkritja prenesti na trg;
- **predlagala ustrezne ukrepe za racionalizacijo in omogočanje hitrejšega vstopa medicinskih pripomočkov na trg, ne da bi pri tem ogrozili varnost.**

2.2 Robotika

Evropa je z več kot 90 000 industrijskimi roboti, nameščenimi leta 2023, in več kot 400 proizvajalci storitvene robotike v ospredju robotske revolucije, tj. „fizične umetne inteligence“. Na podlagi odličnosti na področju mehatronike, senzorjev in mikrokrmilnikov bo vključitev umetne inteligence razvijalcem v EU omogočila, da uvedejo vrsto inovacij z daljnosežnimi učinki v proizvodnji, zdravstvu, kmetijstvu, obrambi itd., od kognitivnih robotov do avtonomnih brezpilotnih zrakoplovov. EU je še posebej močna na področju industrijske robotike, kjer sodelovalni roboti (imenovani tudi „koboti“) omogočajo varno in učinkovito interakcijo med človekom in robotom, pomagajo blažiti pomanjkanje delovne sile in zmanjšujejo izpostavljenost delavcev duhomornim ali nevarnim nalogam. Vendar sta, če želi EU še naprej prednjačiti v inovacijah v tem segmentu, nujna nadaljnji razvoj robotike z vključevanjem generativne umetne inteligence in uvajanje evropskih rešitev.

Da bi podprla uvajanje umetne inteligence v sektorju robotike, bo Komisija:

---

¹⁹ [Study on the deployment of AI in healthcare \(Študija o uvajanju umetne inteligence v zdravstvu\) – Evropska komisija, 2025.](#)

²⁰ Komisija se je zavezala, da bo to obravnavala tudi v prihodnjem evropskem aktu o biotehnologiji, katerega cilj bo omogočiti inovacije in povečati konkurenčnost EU v biotehnoloških sektorjih.

- **vzpostavila katalizator za uvajanje evropske robotike**, ki bo združeval razvijalce in uporabniške industrije z namenom pospešitve razvoja in uvajanja evropskih rešitev, ki izpolnjujejo potrebe trga. To bo potekalo v sodelovanju z združenjem za umetno inteligenco, podatke in robotiko²¹. V tem okviru bo Komisija financirala **razvoj sektorskih poti za pospeševanje uvajanja robotike, podprte z umetno inteligenco**, s poudarkom na primerih uporabe z velikim učinkom, ki bodo prednostno obravnavani v tesnem sodelovanju z industrijami končnih uporabnikov, s čimer se bo zagotovilo, da bodo inovacije usklajene z dejanskimi potrebami.

2.3 Proizvodnja, inženirstvo in gradbeništvo

Evropski proizvodni sektor zajema 2,2 milijona podjetij, večinoma MSP, zaposluje 30 milijonov ljudi in ustvarja približno 14 % BDP EU²². Od razvoja novih (čistejših) materialov do dobavnih verig in logistike – proizvodnja vključuje širok nabor medsebojno povezanih segmentov, ki segajo od tradicionalnih in visokotehnoloških industrij do gradbeništva ali logistike. Kljub prednostim EU v srednje- do visokotehnološki proizvodnji v sektorjih, kot so strojništvo in elektrotehnika, kemikalije in stroji, se proizvodnja seli v regije z nižjimi stroški, kar zmanjšuje konkurenčnost ter slabi odpornost in strateško avtonomijo. Vendar bi lahko preobrazbeni potencial umetne inteligence in avtomatizacije ta trend obrnil.

Umetna inteligenca lahko izboljša učinkovitost, natančnost in prilagodljivost v različnih proizvodnih procesih. Temelj te preobrazbe je uporaba z umetno inteligenco podprtih digitalnih dvojčkov, ki podjetjem omogočajo izvajanje zapletenih simulacij in hipotetičnih scenarijev v virtualnih okoljih. Danes se že uporabljajo v vseh proizvodnih sektorjih, kar omogoča napovedno vzdrževanje²³ ter pomaga pri oblikovanju in optimizaciji delovanja celotnih dobavnih verig, proizvodnih obratov in njihovih ključnih proizvodnih delovnih procesov. Ustvarjanje pametnih digitalnih modelov stavb, izdelkov, strojev in proizvodnih procesov podjetjem omogoča, da preizkusijo, izboljšajo in izpopolnijo svoje delovanje, preden uvedejo spremembe v resničnem svetu.

Da bi podprla uvajanje umetne inteligence v proizvodnem sektorju, bo Komisija:

- **podprla razvoj najnaprednejših modelov umetne inteligence in agentov umetne inteligence, prilagojenih proizvodnji**. Komisija bo na podlagi podatkovnih prostorov za proizvodnjo²⁴ in prihodnje strategije za podatkovno unijo olajšala združevanje podatkov med industrijskimi akterji **prek zaupanja vrednih tretjih oseb**, da bi se zagotovila zadostna količina učnih podatkov ob hkratnem varstvu intelektualne lastnine in varnosti podatkov ter po potrebi z uporabo podatkovnih laboratorijev v tovarnah umetne inteligence;
- **financirala razvoj poti za pospeševanje uvajanja umetne inteligence v proizvodnjo ter tako učinkoviteje premostila vrzel med raziskovalnimi laboratoriji in uvedbo**. Ti projekti bodo z zagotavljanjem stalne podpore pospešili razvoj z umetno inteligenco podprtih proizvodnih rešitev, ki izpolnjujejo potrebe industrije, ter s tem omogočili

²¹ <https://adr-association.eu>.

²² 2024, Svetovna banka, Trading Economics.

²³ Analiza podatkov senzorjev strojev za napoved okvare opreme, preden se ta zgodi.

²⁴ <https://manufacturingdataspace-csa.eu/>.

napredovanje teh rešitev iz laboratorija do visoke stopnje zrelosti, primerne za uporabo v praksi.

2.4 Obramba, varnost in vesolje

Umetna inteligenca je postala ključna prelomna tehnologija, ki močno vpliva na geopolitiko, varnost in obrambo. Kot je poudarjeno v **beli knjigi o prihodnosti evropske obrambe Pripravljenost 2030**²⁵, nove tehnologije, vključno z umetno inteligenco²⁶, bistveno spreminjajo naravo vojskovanja. Vloga umetne inteligence za obrambo se bo glede na vse večje zanimanje za aplikacije umetne inteligence z dvojno rabo in zlasti pričakovanja, da imajo najnaprednejši modeli potencial zagotoviti strateško in vojaško premoč, radikalno povečala. Umetna inteligenca lahko omogoči strateško prednost, če se uporablja za vozila brez posadke, situacijsko zavedanje in prepoznavanje vzorcev na bojišču, za podporo orožju (kot so bojna letala) ali za avtomatizacijo dela obrambnih proizvodov, kot so brezpilotni zrakoplovi. Kot je napovedano v beli knjigi, bo **načrt za preoblikovanje evropske obrambe** predložen do konca leta 2025, da bi se spodbudilo hitrejšo vključevanje kritičnih prelomnih tehnologij, vključno z umetno inteligenco, v obrambne zmogljivosti, z namenom doseči evropsko obrambno pripravljenost do leta 2030 v skladu z gospodarskimi in varnostnimi interesi ter cilji Unije.

Poleg tega Komisija skupaj z državami članicami sofinancira računalniške zmogljivosti, tudi v sinergiji z obrambo. Države članice lahko prek svojih nacionalnih načrtov izkoristijo tudi **instrument za varnostne ukrepe za Evropo (SAFE)**, da vlagajo v ključna področja obrambe, vključno z opremo, podprto z umetno inteligenco, in kibernetiko varnostjo.

Poleg tega je v **viziji za evropsko vesoljsko gospodarstvo**²⁷ priznana ključna vloga umetne inteligence pri spodbujanju konkurenčnosti in odpornosti vesoljskega sektorja EU. Umetna inteligenca korenito spreminja način snovanja, izdelave in upravljanja vesoljskih sistemov. Ključna je tudi za talno infrastrukturo za upravljanje prihodnjih megakonstelacij in za razvoj zmogljivosti modeliranja vesoljskih velepodatkov. Zato bo Komisija z namenom sprostiti celotni potencial vesoljskih sistemov EU, kadar je to ustrezno, spodbujala okolje, ki bo olajševalo vključevanje zmogljivosti in tehnologij umetne inteligence, da bi izboljšala uspešnost, učinkovitost in varnost. V tem okviru bo podprla razvoj suverenih najnaprednejših modelov in agentskih sistemov umetne inteligence ter zagotavljala, da bo varnost vgrajena že v zasnovi.

Da bi podprla politiko „umetna inteligenca na prvem mestu“ v obrambnem in vesoljskem sektorju, bo Komisija:

- prek Evropskega obrambnega sklada **pospešila razvoj in uvajanje evropskih z umetno inteligenco omogočenih zmogljivosti za situacijsko zavedanje in C2 (poveljevanje in kontrolo)** ob hkratnem spodbujanju rešitev odprte arhitekture z dvojno rabo za varnost meja in zaščito kritične infrastrukture, zagotavljanju interoperabilnosti v podporo vodilnim obrambnim pobudam, vključno z varovanjem

---

²⁵ https://www.eeas.europa.eu/eeas/white-paper-for-european-defence-readiness-2030_en.

²⁶ V prihodnjem izvedbenem načrtu za umetno inteligenco v skupni zunanji in varnostni politiki ter skupni varnostni in obrambni politiki bo določen okvir za usklajeno ukrepanje za krepitev varnostnih in obrambnih zmogljivosti umetne inteligence.

²⁷ https://defence-industry-space.ec.europa.eu/vision-european-space-economy_sl.

vzhodnega krila in protidronskim zidom, zlasti za vključevanje avtonomnih funkcij v različne rešitve;

- **vzpostavila strateško in namensko evropsko infrastrukturo z visoko zaščitnimi računalniškimi zmogljivostmi** (npr. tovarna/gigatovarna umetne inteligence) za učenje modelov umetne inteligence za obrambo in vesolje ter razvoj aplikacij umetne inteligence za obrambo in vesolje;
- **podpirala skladnost umetne inteligence v proizvodnji in delovanju vesoljskega sektorja EU, vključno z infrastrukturo v orbiti in na Zemlji**, z napredno proizvodnjo, robotiko, namenskim računalništvom na robu/v orbiti, vesoljskimi podatkovnimi omrežji, opremo za obdelavo signalov ter sistemi za poveljevanje in kontrolo.

Komisija in ESZD bosta zgoraj navedene prednostne ukrepe povezali z usklajenimi zavezami, pobudami in ukrepi, ki jih bodo države članice sprejele v okviru procesa načrta za obrambno pripravljenost, ter z ustreznimi okviri in pobudami, namenjenimi pospeševanju uvajanja umetne inteligence v obrambi, tudi z izkoriščanjem Evropskega obrambnega sklada in vozlišča Evropske obrambne agencije za inovacije EU na področju obrambe (HEDI).

Kot je poudarjeno v **evropski strategiji notranje varnosti ProtectEU**²⁸, umetna inteligenca postaja tudi bistveno orodje za zagotavljanje notranje varnosti in kibernetске varnosti, saj se države in državljani srečujejo z vse bolj zapletenimi in hitro spreminjajočimi se digitalnimi grožnjami. Teroristične in organizirane kriminalne združbe vse pogosteje uporabljajo tehnologije, ki temeljijo na umetni inteligenci, da bi pospešile svoje nezakonite dejavnosti ter razširile in povečale njihov obseg. Hibridni napadi, pri katerih zlonamerni akterji pogosto izkoriščajo umetno inteligenco, so kombinacija kibernetске kriminalitete, sabotaže in terorizma. Zato moramo zagotoviti hitro uvedbo rešitev za notranjo varnost in kibernetско varnost, ki temeljijo na umetni inteligenci. To bo podprlo delo organov pri izvajanju zapletenih varnostnih nalog, pripomoglo k boju proti zlonamerni uporabi umetne inteligence, odkrivanju nepravilnosti, analizi in učinkovitejšem odzivanju na incidente. Omogočilo bo hitrejše prepoznavanje napadov, boljše odločanje in učinkovitejšo uporabo virov.

Da bi podprla politiko „umetna inteligenca na prvem mestu“ na področju notranje varnosti, vključno s sektorjem kibernetске varnosti, bo Komisija:

- **spodbujala razvoj in uporabo rešitev umetne inteligence**²⁹ za namene notranje varnosti, tudi s podpiranjem uporabnih raziskav in inovacij ter spodbujanjem dajanja rešitev umetne inteligence, prilagojenih za uporabo v notranji varnosti, na trg;
- **financirala projekte za razvoj in uvajanje orodij, tehnologij in storitev za kibernetско varnost, ki temeljijo na umetni inteligenci** in so namenjeni odkrivanju groženj in ranljivosti, blažitvi groženj, okrevanju po incidentih s samozdravljenjem ter analizi in izmenjavi podatkov;
- **podpirala interoperabilnost in zaupanja vredno vključevanje umetne inteligence v arhitekture in infrastrukture kibernetске varnosti ter nadzor groženj**, vključno

²⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52025DC0148>.

²⁹ COM(2025) 349 final, Kažipot za zakonit in učinkovit dostop do podatkov za odkrivanje in pregon.

s kibernetскими vozlišči in prihodnjimi vozlišči za kabelsko varnost, pa tudi v digitalna okolja z dvojno rabo in digitalna okolja, pomembna za obrambo.

2.5 Mobilnost, promet in avtomobilska industrija

Sektor mobilnosti je ključnega pomena za evropsko gospodarstvo in za trajnostno preobrazbo Evrope. Umetna inteligenca se v tem sektorju že široko uporablja in nanj močno vpliva, od optimizacije poti do naprednih sistemov za pomoč voznikom. Tehnologije avtomatiziranega prometa in mobilnosti, ki temeljijo na umetni inteligenci, se hitro širijo v vseh načinih prevoza. Podpirajo varnejšo in bolj trajnostno mobilnost z izboljšanjem prometnih tokov, logistike in načrtovanja prevoza. Avtomatizirana vozila³⁰ omogočajo na primer prožne in stroškovno učinkovite storitve ter pomagajo odpravljati pomanjkanje voznikov³¹. Vendar pa njihovo uvajanje ovirajo tehnološki, regulativni in gospodarski izzivi. Medsebojni vpliv predpisov na nacionalni in ravni EU otežuje preizkušanje avtomatiziranih vozil v realnem okolju ter njihovo odobritev in obratovanje. Uvajanje dodatno ovirajo težave z zaupanjem in dostopom do visokokakovostnih učnih podatkov ter neustrezno vzpostavljena prometna in digitalna infrastruktura.

Da bi podprla politiko „umetna inteligenca na prvem mestu“ v sektorju mobilnosti, bo Komisija:

- izkoristila tovarne in gigatovarne umetne inteligence za **pospešitev razvoja inovativnih modelov umetne inteligence in skupnih programskih platform za sisteme za avtomatizirano vožnjo in upravljanje vozila** v okviru evropskega zavezištva za povezana in avtonomna vozila³²;
- začela pobudo **Autonomous Drive Ambition Cities (Mesta, ki si prizadevajo za avtonomno vožnjo)** za pospešitev uvajanja operativnih storitev v sodelovanju z evropskimi ponudniki v okviru obsežnih čezmejnih preskusnih poligonov, napovedanih v akcijskem načrtu za avtomobilsko industrijo. Na podlagi priporočil, ki jih je izdalo evropsko zavezištvo za povezana in avtonomna vozila³³, se bo pobuda osredotočila na z umetno inteligenco omogočena samovozeča vozila (robotska vozila) in avtonomno vožnjo od točke do točke v mestih, pri čemer se bodo vzpostavila operativna skupna podjetja ter izkoristili inovacijski ukrepi akta o umetni inteligenci, pripravljeni za uporabo, v zvezi z regulativnimi peskovniki in testiranjem v realnem okolju.

2.6. Elektronske komunikacije

Vključevanje umetne inteligence v sektor **elektronskih komunikacij** se je v zadnjih letih znatno pospešilo, kar je posledica vse večjega povpraševanja po avtomatizaciji, optimizaciji omrežij in izboljšani uporabniški izkušnji. 65 % operaterjev po vsem svetu oblikuje strategije za

³⁰ Izraz „vozilo“ zajema vse načine prevoza, tj. cestni, železniški, zračni, pomorski in celinski plovni promet.

³¹ Skupno raziskovalno središče, *Requirements for Inclusive Automated Vehicle Services: Insights for Vehicle and Smartphone Application Design* (Zahteve za vključujoče storitve avtomatiziranih vozil: vpogledi za oblikovanje aplikacij za vozila in pametne telefone), 2025, <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC142261>.

³² Na podlagi akcijskega načrta za evropsko avtomobilsko industrijo (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0095>). Memorandum o soglasju med partnerstvom 2Zero, evropskim partnerstvom za povezano, kooperativno in avtomatizirano mobilnost in BATT4EU bo dodatno okreplil povezave s čipi, umetno inteligenco in robotiko, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/sl/ip_25_2090/IP_25_2090_SL.pdf.

³³ Odprt poziv za pridružitve zavezištvu: <https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/75555fa5-6d3c-253b-cefc-1c9b4f8daadf>.

umetno inteligenco ter rešitve, ki temeljijo na umetni inteligenci, aktivno preizkuša v delovanju omrežij in storitvah za podporo strankam³⁴. Umetna inteligenca ima velik potencial, zlasti zaradi pametnejšega upravljanja omrežij in inovacij na področju storitev³⁵. Vendar je njen vpliv na tem področju še vedno omejen zaradi pomanjkanja odprtih platform in zmogljivosti naprav na robu.

Da bi podprla politiko „umetna inteligenca na prvem mestu“ v sektorju elektronskih komunikacij, bo Komisija:

- **spodbujala zmogljivosti EU glede naprav umetne inteligence na robu** z zagotavljanjem namenske podpore v okviru Skupnega podjetja za pametna omrežja in storitve ter Skupnega podjetja za čipe;
- **vzpostavila evropsko platformo za umetno inteligenco na področju telekomunikacij** (pilotni ukrep za sklad umetne inteligence v okviru programa Digitalna Evropa) **za telekomunikacijske operaterje, ponudnike in uporabniške industrije** z namenom skupne³⁶ izgradnje elementov sklada umetne inteligence, vključno s sloji za posredovanje, podatkovnim inženiringom, vmesniki v oblaku in storitvami umetne inteligence, ki lahko temeljijo na odprti kodi.

2.7 Energetika

Umetna inteligenca ima potencial za izboljšanje energijske učinkovitosti v celotni gospodarski vrednostni verigi, od boljšega upravljanja omrežja in vključevanja obnovljivih virov energije do učinkovitejše uporabe obstoječe infrastrukture ali optimizacije skladiščnih zmogljivosti. Orodja umetne inteligence z optimizirano zasnovo in obratovanjem stavb podjetjem pomagajo varčevati z energijo ter znižujejo stroške energije z avtomatizacijo nakupa in prodaje energije. Nova orodja, ki temeljijo na umetni inteligenci, pa lahko državljanom in podjetjem omogočijo tudi boljše upravljanje porabe energije ter jim pomagajo pri izbiri med ponudbami za maloprodajo energije. Hkrati je energetski sektor ključen sektor, saj zagotavlja električno energijo, potrebno za rastoče evropsko digitalno gospodarstvo in podatkovne centre.

Vendar se umetna inteligenca v energetski sektor uvaja neenakomerno. Napredek pri upravljanju omrežja, prožnosti na strani povpraševanja³⁷ in načrtovanju infrastrukture³⁸ je zaradi strogih varnostnih zahtev, razdrobljenega upravljanja in omejene souporabe podatkov počasnejši.

Da bi spodbudila uporabo umetne inteligence za izboljšanje upravljanja omrežja in energijske učinkovitosti, bo Komisija:

- **podpirala razvoj modelov umetne inteligence, ki izboljšujejo napovedovanje, optimizacijo, digitalne dvojčke in uravnoteževanje energetskega sistema.** Te dejavnosti bodo podprte z izkoriščanjem infrastrukture v oblaku, robne infrastrukture

³⁴ <https://www.gsmainelligence.com/research/telco-ai-state-of-the-market-q4-2024>.

³⁵ Tudi prek mobilnih naprav in računalništva na robu.

³⁶ Kadar je ustrezno, v skladu s pravili EU o konkurenci, vključno s Smernicami o uporabi člena 101 PDEU za sporazume o horizontalnem sodelovanju.

³⁷ Prožnost na strani povpraševanja se nanaša na zmožnost prilaganja porabe električne energije kot odziv na zunanje signale, kot so spremembe cen ali zahteve omrežja. Odjemalcem omogoča, da v določenih obdobjih, zlasti v času konic, preusmerijo, zmanjšajo ali povečajo svojo porabo energije, s čimer pomagajo uravnovežiti omrežje in zmanjšati potrebo po dodatnih proizvodnih zmogljivostih.

³⁸ Evropska mreža operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (ENTSO-E) vsaki dve leti pripravi desetletni razvojni načrt omrežja za celotno Unijo. Nedavno je bilo z Direktivo (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (direktiva o električni energiji) določeno, da morajo operaterji distribucijskih sistemov redno pripravljati in objavljati načrte razvoja distribucijskega omrežja.

in infrastrukture interneta stvari ter programske opreme in orodij umetne inteligence, ki bodo služili kot digitalna hrbtnica vseh sredstev energetskega sistema ter zagotavljali varno, učinkovito in zanesljivo izmenjavo podatkov v celotnem energetskega ekosistemu.

Umetna inteligenca izboljšuje porabo energije in energijsko učinkovitost v več sektorjih. Vendar pa napredni modeli in sistemi umetne inteligence tudi porabijo veliko energije, zlasti v podatkovnih centrih. V prihodnjem strateškem načrtu za digitalizacijo in umetno inteligenco v energetskega sektorju bo podrobneje opredeljena uporaba umetne inteligence v energetskega sistemu, skupaj z aktom o razvoju računalništva v oblaku in umetne inteligence pa bodo obravnavane strategije za zagotovitev energetskega virov za razvoj umetne inteligence, na primer z izboljšanjem energijske učinkovitosti v podatkovnih centrih. Poleg tega je treba izboljšati razumevanje vpliva arhitekture algoritmov umetne inteligence na vzorce porabe energije. Zato bo Komisija, kot je predvideno v aktu o umetni inteligenci, **sprejela zahtevo za standardizacijo o skupnih postopkih poročanja in dokumentiranja vpliva sistemov in modelov umetne inteligence za splošne namene na porabo energije.**

2.8 Podnebje in okolje

Evropa je dom številnih vodilnih organizacij na področju podnebnih in okoljskih inovacij. Od leta 2019 so zagonska podjetja na področju umetne inteligence v teh sektorjih pritegnila približno 700 milijonov evrov tveganega kapitala³⁹. Umetna inteligenca se že dolgo uporablja zlasti na področjih spremljanja okolja, napovedovanja in opazovanja Zemlje. Lahko izboljša sisteme zgodnjega opozarjanja na požare, poplave, suše in vročinske valove ter pomaga pri odzivanju na nesreče in podpira upravljanje voda⁴⁰, pa tudi odločanje za večjo odpornost in pripravljenost na podnebne spremembe. Prelomne pobude, kot sta Destinacija Zemlja⁴¹ in evropski digitalni dvojček oceana⁴², zagotavljajo simulacije visoke ločljivosti in interaktivne simulacije z izjemno napovedno močjo.

Kljub temu napredku pa potencial umetne inteligence za podnebne in okoljske ukrepe še vedno ni v celoti izkoriščen zaradi znanstvene in tehnološke zapletenosti modeliranja podnebja in okolja, ki temelji na umetni inteligenci, ter vztrajnih vrzeli v zmogljivostih in spretnostih med lokalnimi organi, MSP in civilno družbo. Razdrobljen ekosistem orodij, naborov podatkov in storitev umetne inteligence za podnebje in okolje te izzive še dodatno stopnjuje ter ovira vsesplošno uvajanje in učinek.

Da bi podprla politiko „umetna inteligenca na prvem mestu“ v sektorju podnebja in okolja, bo Komisija:

- kot naslednji korak pobude **Destinacija Zemlja vzpostavila najnaprednejši odprtokodni model umetne inteligence za zemeljski sistem** ter povezane z umetno inteligenco podprte aplikacije in storitve, ki omogočajo boljše vremenske napovedi, spremljanje Zemlje in hipotetične scenarije. Model bo v celoti naučen v tovarnah umetne inteligence v EU in bo skladen z multidisciplinarnim pristopom, ki vključuje

³⁹ <https://dealroom.co/eu-apply-ai-climate-environment>.

⁴⁰ Cilj strategije za odpornost v zvezi z vodo, sprejete junija 2025, je zmanjšati vodni odtis, tudi računalniških naprav, s povečanjem krožnosti prek ponovne uporabe vode, večje učinkovitosti in suhega hlajenja.

⁴¹ <https://destination-earth.eu/>.

⁴² <https://www.edito.eu/>.

različna strokovna znanja. S tem modelom bo Komisija lokalnim organom in ustreznim akterjem dala na voljo lokalne digitalne dvojčke, ki temeljijo na umetni inteligenci (z integracijo podatkov programa Copernicus⁴³ v lasti EU) ter bodo pomagali predvideti tveganja in zmanjšati vplive podnebnih sprememb z boljšo pripravljenostjo ter odpornim urbanim in podeželskim načrtovanjem⁴⁴, pa tudi storitve za izboljšano obvladovanje nesreč in pomoč v kriznih razmerah.

2.9 Agroživilski sektor

Umetna inteligenca že preoblikuje kmetijsko proizvodnjo na več ključnih področjih in lahko revolucionira način pridelave hrane, pri čemer skrbi za okolje, podnebje in ljudi⁴⁵. Lahko izboljša precizno kmetovanje ter poganja robote in stroje, ki se uporabljajo za delo na polju. Kmete že podpira s svetovalnimi orodji, ki temeljijo na umetni inteligenci, in zagotavlja prilagojena priporočila za njihove posebne potrebe.

Vendar številne aplikacije za precizno kmetovanje ne pridejo na trg zaradi pomanjkanja visokokakovostnih podatkov⁴⁶ ter skupno dogovorjenih formatov ali ker ni interoperabilnosti med platformami, ki so zaprte ali vezane na enega samega ponudnika. Poleg tega kmetje zaradi pomanjkanja časa in spretnosti, nezaupanja v umetno inteligenco, negotovosti glede odgovornosti ter strahu pred izgubo nadzora nad odločanjem pogosto oklevajo pri uvajanju rešitev, ki temeljijo na umetni inteligenci. V zvezi s tem je uvajanje umetne inteligence na evropskih kmetijah še vedno omejeno, zlasti v primerjavi z drugimi regijami⁴⁷.

Da bi podprla politiko „umetna inteligenca na prvem mestu“ v agroživilskem sektorju, bo Komisija:

- **spodbujala vzpostavitev platforme umetne inteligence za agroživilski sektor, ki bo olajšala uporabo specializiranih z umetno inteligenco omogočenih kmetijskih orodij in aplikacij.** Platforma bo olajšala odkrivanje in integracijo aplikacij, povečala zaupanje kmetov v z umetno inteligenco omogočene aplikacije ter spodbujala razvoj odprtokodnih rešitev⁴⁸.

2.10 Kulturni in ustvarjalni sektorji ter mediji

Potencial umetne inteligence v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih narašča in odpira nove poti za ustvarjalnost. Umetna inteligenca lahko filmskim ustvarjalcem pomaga v vseh fazah produkcije ter izboljša procese, kot so zgodborisanje in posebni učinki. Lahko izboljša odkrivnost spletnih medijev, glasbe in literarnih vsebin, kar vodi k bolj raznoliki potrošnji in boljši porazdelitvi prihodkov za ustvarjalce. Lahko spodbuja kulturno raznolikost ter ustvarjalcem zagotavlja znanje in orodja, ki jih potrebujejo za razvoj bolj vključujočih in

---

⁴³ <https://www.copernicus.eu/sl>.

⁴⁴ Umetna inteligenca ima tudi velik potencial za pomoč in povečanje možnosti uvajanja vrednot in načel novega evropskega Bauhausa.

⁴⁵ [Vizija za kmetijstvo in prehrano: skupno oblikovanje kmetijskega in živilskega sektorja, ki bo privlačen za prihodnje generacije.](#)

⁴⁶ Pomemben dejavnik za uspešno uvajanje umetne inteligence v kmetijstvu bi bila vzpostavitev sistema enotnih identifikacijskih oznak kmetij, kot je bilo med drugim preučeno v Konzorciju evropske digitalne infrastrukture za agroživilski sektor. Pomemben dejavnik za uspeh umetne inteligence v agroživilskem sektorju je tudi izboljšanje povezljivosti na podeželju.

⁴⁷ Raziskava družbe McKinsey iz leta 2024 je pokazala, da le 27 % evropskih pridelovalcev uporablja algoritme za spremljanje pridelka, 49 % pa jih uporablja krmilnike za precizno škropljenje, kar je približno polovica manj kot v Združenih državah Amerike (<https://www.mckinsey.com/industries/agriculture/our-insights/global-farmer-insights-2024?com>).

⁴⁸ Prizadevanja bodo podprta tudi z obstoječimi instrumenti, kot sta skupni evropski kmetijski podatkovni prostor (<https://agridataspace-csa.eu/>) in partnerstvo „Agriculture of Data“ (podatki v kmetijstvu), sofinancirano v okviru programa Obzorje Evropa.

raznolikih vsebin, pri čemer sta zagotovljena vključevanje invalidov in dostopnost. Lahko personalizira ustvarjanje vsebin in poveča vključenost občinstva.

Umetna inteligenca podpira tudi kulturno dediščino in se lahko uporablja za različne namene, kot so restavriranje, rekonstrukcija, ohranjanje, ponovna uporaba za virtualne produkcije in bolj smiselno vključevanje uporabnikov – s tem pa podpira tudi druge povezane sektorje, kot je turizem⁴⁹. Uvajanje modelov umetne inteligence na splošno ustvarja dragocene priložnosti za sodelovanje med kulturnimi in ustvarjalnimi sektorji, pri čemer ima industrija videoiger položaj ključnega preizkusnega okolja za inovacije, ki jih je mogoče prenesti v več panog.

Kljub potencialu je uporaba umetne inteligence v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih še vedno neenakomerna⁵⁰, deloma zaradi skupnih izzivov, kot so dostop do etičnih, preglednih, vključujočih in visokokakovostnih modelov, monetizacija specializiranih modelov umetne inteligence, zagotavljanje raznolikih virov financiranja ter razvoj naprednih spretnosti. Poleg tega je v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih prisotna zaskrbljenost zaradi nedovoljene uporabe avtorsko zaščitene vsebin pri učenju generativnih modelov umetne inteligence in njihovih rezultatih, kar lahko negativno vpliva na kulturno raznolikost, ustvarjalnost in pluralnost medijev⁵¹. Vodilni položaj velikih tehnoloških podjetij v teh sektorjih pa prav tako ustvarja zapleteno dinamiko, ki lahko vpliva na kulturno raznolikost in inovacijsko zmogljivost manjših organizacij.

Da bi podprla uvajanje umetne inteligence v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih, bo Komisija⁵²:

- **spodbujala razvoj mikrostudiev, specializiranih za z umetno inteligenco podprto virtualno produkcijo, po vsej EU.** Poleg tega bo podprla naložbe v razvoj in uvajanje evropskih modelov umetne inteligence, usmerjenih v interaktivno in poglobljeno pripovedovanje zgodb, tudi prek medijev, ter odkrivnost evropskih spletnih glasbenih in literarnih vsebin⁵³;
- **pomagala pri razvoju vseevropskih platform, na katerih se bodo uporabljale večjezične tehnologije umetne inteligence, da bi novice in informacije profesionalnih medijskih hiš po vsej EU v realnem času postale dostopne širšemu občinstvu.** Umetna inteligenca se bo uporabljala za prevajanje vsebin za ustrezne kanale – vključno z radiodifuzijo – z razvrščanjem, prepoznavanjem, jezikovno analizo in prevajanjem vsebin;

⁴⁹ Čeprav turizem ni med panogami, v katere je usmerjena strategija za uporabo umetne inteligence, je nedvomno pomembno gonilo evropskega gospodarstva, saj prispeva približno 5 % bruto dodane vrednosti ter neposredno podpira več kot 20 milijonov delovnih mest in več kot tri milijone podjetij. Hitra vključitev umetne inteligence v turizem z vidika potrošnikov in izvajalcev spreminja način delovanja sektorja. Zato bo Komisija še naprej spodbujala uporabo umetne inteligence v turizmu, ki spoštuje etične prakse in zasebnost podatkov, spodbuja preglednost in vključenost ter hkrati pospešuje trajnostne inovacije.

⁵⁰ 51 % podjetij za videoigre, 39 % avdiovizualnih podjetij in 35 % novičarskih podjetij je uvedlo rešitve, ki temeljijo na umetni inteligenci. O uporabi umetne inteligence pri svojem delu poroča tudi 35 % glasbenih ustvarjalcev. European Media Outlook (Obeti za evropsko medijsko industrijo), prihodnja 2. izdaja, Technopolis Group na podlagi raziskave EMI Enterprise Survey, 2024.

⁵¹ V zvezi z avtorskimi pravicami je Komisija že omogočila pripravo [kodeksa prakse](#) za podrobno opredelitev pravil o umetni inteligenci za splošne namene v aktu o umetni inteligenci. Kodeks je bil odobren kot ustrezen, da lahko ponudniki izkažejo izpolnjevanje svoje obveznosti v okviru akta o umetni inteligenci. Komisija je poleg tega in bolj neposredno v povezavi z avtorskimi pravicami sprejela predlogo o vsebinah, ki se uporabljajo za učenje umetne inteligence za splošne namene, v teku je tudi študija o izvedljivosti registra izvzetij v okviru izjeme za besedilno in podatkovno rudarjenje, načrtuje pa se še ena študija v podporo oceni pravil iz direktive o avtorskih pravicah na enotnem digitalnem trgu, vključno z izjemo za besedilno in podatkovno rudarjenje. Komisija je začela tudi [postopek](#) za pripravo novega kodeksa prakse v okviru člena 50 akta o umetni inteligenci za preglednost vsebin, ustvarjenih z umetno inteligenco.

⁵² Komisija bo za dopolnitev navedenih ukrepov predlagala strategijo za umetno inteligenco za kulturne in ustvarjalne sektorje, da bi dodatno zagotovila, da bo umetna inteligenca omogočala in krepila človeško ustvarjalnost ter hkrati varovala evropsko kulturno in jezikovno raznolikost.

⁵³ To bo financirano iz programa Digitalna Evropa in programa Ustvarjalna Evropa.

- **začela ciljno usmerjeno študijo za preučitev pravnih izzivov, povezanih z rezultati, ustvarjenimi z umetno inteligenco, ter kako bi se lahko najsodobnejši tehnološki zaščitni ukrepi in tehnologije, vključno z umetno inteligenco, uporabili za preprečevanje in zmanjševanje tveganj** ustvarjanja vsebin umetne inteligence, s katerimi se kršijo avtorske pravice, vključno z odkrivanjem in odstranjevanjem takih vsebin.

2.11 Javni sektor

Umetna inteligenca ima velik potencial za povečanje učinkovitosti javne uprave⁵⁴. Anketa Komisije⁵⁵ razkriva, da je 52 % anketiranih vodij v javnem sektorju navedlo, da je njihova uprava že uvedla vsaj eno rešitev umetne inteligence, medtem ko jih 63 % načrtuje nove projekte umetne inteligence. Podobno je opazovalnica za tehnološko spremljanje javnega sektorja⁵⁶ leta 2024 zabeležila več kot 1 200 primerov uporabe umetne inteligence v javnih upravah EU. Za celovito in odgovorno uvajanje rešitev umetne inteligence pa so ključne jasne in izvedljive smernice, zlasti za uprave, ki šele začenjajo svojo pot na področju umetne inteligence. Posebne ovire, kot so razdrobljeni viri podatkov javnega sektorja in omejena dostopnost zaupanja vrednih orodij, ki temeljijo na umetni inteligenci, še vedno zavirajo potencial tehnologij umetne inteligence. Odpravljanje morebitnih pristranskosti, vlaganje v infrastrukturo in spretnosti ter zagotavljanje preglednosti in zaupanja bodo zato ključnega pomena za uspešno vključevanje umetne inteligence v javni sektor.

Javne uprave lahko politiko „umetna inteligenca na prvem mestu“ izkoristijo ne le za povečanje učinkovitosti svojega dela, zmanjšanje upravnih bremen in odpravo birokratskih ovir za podjetja, temveč tudi za pomoč zagonskim podjetjem na področju umetne inteligence pri rasti s povečanjem povpraševanja po odprtokodnih rešitvah umetne inteligence, izdelanih v Evropi. To pa lahko okrepi suverenost EU na področju umetne inteligence. Namesto da bi umetno inteligenco obravnavali kot izolirano orodje, jo je treba postaviti v vlogo strateškega sredstva, vključenega v institucije in storitve⁵⁷. Glede na vpliv, ki ga umetna inteligenca lahko ima na javni sektor in s tem na državljane, je ključno ocenjevanje in ohranjanje varnosti ter operativne avtonomije in suverenosti v tesnem sodelovanju z državami članicami. Komisija si prizadeva biti zgled z inovativnim, odgovornim in zaupanja vrednim izvajanjem notranjih politik na področju umetne inteligence (Priloga 2).

Da bi spodbudila uvajanje rešitev umetne inteligence v javnem sektorju, bo Komisija:

- **vzpostavila zbirko orodij umetne inteligence, namenjeno javnim upravam** (vključno s sodstvom⁵⁸), s skupnim repozitorijem praktičnih, odprtokodnih in večkrat

⁵⁴ Glej na primer poročilo Skupnega raziskovalnega središča o potencialu generativne umetne inteligence za javni sektor: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC139825>. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC139825>

⁵⁵ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC138684>.

⁵⁶ <https://interoperable-europe.ec.europa.eu/collection/public-sector-tech-watch>.

⁵⁷ V skladu s tem Konzorcij evropske digitalne infrastrukture CityVerse na primer podpira evropski ekosistem naprednih rešitev umetne inteligence za mesta. Več informacij je na voljo na spletnem naslovu: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/sl/factpages/cityverse>.

⁵⁸ Konkretni ukrepi bodo napovedani v prihodnji strategiji DigitalnoPravosodje@2030, katere cilj je izboljšati učinkovitost pravosodja, zmanjšati upravna bremena in stroške ter tako spodbujati gospodarsko rast.

uporabnih orodij in rešitev⁵⁹ za podporo interoperabilnosti umetne inteligence⁶⁰. Ta zbirka orodij bo vključevala tudi rešitve umetne inteligence, predvidene v Kažipotu za zakonit in učinkovit dostop do podatkov za odkrivanje in pregon⁶¹. Poleg tega bo vzpostavljena pot pripravljenosti na umetno inteligenco in interoperabilnost v javnem sektorju (pot PAIR), ki bo zagotavljala praktične, po korakih predstavljene primere v okviru uporabniške poti, da bi upravam pomagala razviti storitve, prilagojene njihovim posebnim potrebam;

- **pospeševala sprejemanje evropskih razširljivih in ponovljivih rešitev generativne umetne inteligence v javnih upravah⁶² s posebnim poudarkom na izobraževanju⁶³, ob upoštevanju morebitnih tveganj na tem področju.** To bo vključevalo vzpostavitev celovite zbirke tehničnih in političnih orodij za podporo razvoju generativnih in agentskih rešitev umetne inteligence⁶⁴. Ta ukrep bo izboljšal kakovost storitev, ki se zagotavljajo državljanom;
- **spremenila evropski okvir za interoperabilnost** ter vanj vključila smernice, ki bodo omogočale politike „**umetna inteligenca na prvem mestu**“ v evropskih javnih upravah.

3. Obravnavanje medsektorskih izzivov

Strategija za uporabo umetne inteligence na podlagi ambicij akcijskega načrta za celino umetne inteligence obravnava ključne medsektorske izzive za okrepitev razvoja in vključevanja umetne inteligence v strateške sektorje EU ter s tem povečanje tehnološke suverenosti.

3.1 Izboljšanje priložnosti za evropska MSP

Evropska MSP, ki predstavljajo več kot 90 % evropskih podjetij⁶⁵, se spoprijemajo s težavami pri uvajanju umetne inteligence. Mnoga se bojijo, da je umetna inteligenca prezapletena ali predraga. Ponudbe, ki so na voljo na trgu, so namenjene večjim podjetjem, medtem ko MSP potrebujejo prilagojene rešitve umetne inteligence, pri katerih se upošteva njihova velikost, in nepristransko svetovanje o uporabi ustreznih rešitev umetne inteligence. Komisija je za obravnavo navedenega v partnerstvu z državami članicami ustanovila evropska vozlišča za

⁵⁹ Kot so modeli arhitekture, standardi, specifikacije za podatke in umetno inteligenco ter registri velikih jezikovnih modelov.

⁶⁰ Ta zbirka orodij bo objavljena na spletnem mestu [opazovalnice za tehnološko spremljanje javnega sektorja, platforma za umetno inteligenco na zahtevo](#) pa jo bo promovirala kot del svojega portfelja virov, pripravljenih za uporabo, s čimer bo javnim upravam pomagala pri prehodu s pilotnih projektov na celovito in operativno uvajanje rešitev umetne inteligence. Pot PAIR bo zagotovljena prek opazovalnice za tehnološko spremljanje javnega sektorja, dopolnjevala pa jo bo podpora evropskih vozlišč za digitalne inovacije, ki bodo usposobljena v ta namen in bodo podpirala ozaveščanje.

⁶¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52025DC0349>.

⁶² To se bo izvedlo prek razpisa GenAI4EU v okviru programa Digitalna Evropa (2025–2026), [DIGITAL-2025-AI-08 – Apply AI: GenAI for the public administrations](#) (Uporaba umetne inteligence: Generativna umetna inteligenca za javne uprave). Namen razpisa je pospešiti sprejetje razširljivih in ponovljivih rešitev generativne umetne inteligence v javnih upravah s podporo do štirih pilotnih projektov na ključnih funkcionalnih področjih, kot so odločanje na podlagi podatkov, optimizacija notranjih procesov in delovanja, izboljšanje interakcij z državljanji ter poenostavitev pravnih in upravnih postopkov.

⁶³ Komisija bo prek programa Erasmus+ spodbujala razvoj javno-zasebnih partnerstev in sodelovanje z evropskim sektorjem izobraževalne tehnologije za etično zasnovano, razvoj in uporabo orodij umetne inteligence v izobraževanju. Poleg tega bo spodbujala sodelovanje več deležnikov za učinkovito in odgovorno uvajanje umetne inteligence v izobraževanje in usposabljanje, tudi s ciljno usmerjenimi ukrepi v okviru vozlišča za digitalno izobraževanje.

⁶⁴ Uporaba predvsem v Evropi izdelane in odprtokodne umetne inteligence na osnovi GPT ter večjezičnih pogovornih agentov in klepetalnih botov.

⁶⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sbs_sc_ovw/default/table?lang=en&category=bsd.sbs.sbs_ovw.

digitalne inovacije. Več kot 250 vozlišč deluje lokalno in podpira podjetja pri njihovi digitalizaciji, pri čemer pokrivajo več kot 85 % regij EU⁶⁶.

Ta vozlišča so se preusmerila in so zdaj izkustveni centri za umetno inteligenco. Ti centri bodo ključni za premoščanje vrzeli med ponudbo in povpraševanjem ter za spodbujanje evropskega sklada umetne inteligence. Podpirali bodo politiko EU „**umetna inteligenca na prvem mestu**“, ob upoštevanju potrebnega izpopolnjevanja delovne sile MSP, in delovali kot prednostna vstopna točka v evropski inovacijski ekosistem na področju umetne inteligence⁶⁷. Spodbujali bodo evropske rešitve, ki pospešujejo rast domačega večjezičnega ekosistema umetne inteligence v EU, zlasti na podlagi odprte kode.

Da bi podprla uvajanje evropskih rešitev umetne inteligence, **bo Komisija:**

- **objavila razpis za prijavo interesa, s katerim bo evropska podjetja pozvala, naj svoje modele in sisteme umetne inteligence delijo z mrežo evropskih vozlišč za digitalne inovacije**, ki lahko nato spodbuja njihovo široko uvajanje v evropskih strateških sektorjih.

3.2 Omogočanje delovne sile, pripravljene na umetno inteligenco, v vseh sektorjih

Cilj strategije za uporabo umetne inteligence, ki temelji na stebru akcijskega načrta za celino umetne inteligence na področju spretnosti in talentov, je obravnavati priložnosti in tveganja, ki jih prinaša preobrazba zaradi umetne inteligence. Vse večje vključevanje umetne inteligence v strateške sektorje EU lahko dodatno avtomatizira rutinske naloge in spodbuja učinkovitost ter izboljša inovativne prakse, ustvarjalnost in kognitivno sklepanje v različnih poklicih, tudi med zdravniki, učitelji⁶⁸ in inženirji. Sedanji podatki kažejo tudi, da umetna inteligenca že podpira delovna mesta, pri čemer velika večina evropskih delavcev (67 %) poroča, da jim umetna inteligenca pomaga pri hitrejšem opravljanju njihovih nalog⁶⁹. Hkrati pa še vedno obstajajo pomisleki glede vpliva umetne inteligence na kakovost delovnih mest in njihovo ukinjanje⁷⁰.

Osnovni pogoj za zagotovitev odgovorne in koristne uporabe umetne inteligence med vsemi delavci so ustrezne spretnosti. Solidna pismenost na področju umetne inteligence bi se morala začeti na zgodnji stopnji izobraževanja⁷¹ in se nadaljevati na trgu dela s preusposabljanjem in izpopolnjevanjem.

Komisija bo za vsak sektor strategije:

---

⁶⁶ [Characteristics and regional coverage of the EDIH Network: discover the comprehensive report \(Značilnosti in regionalna pokritost mreže evropskih vozlišč za digitalne inovacije: oglejte si izčrпно poročilo\)](#), Mreža evropskih vozlišč za digitalne inovacije.

⁶⁷ To bo doseženo s pomočjo organizacijam pri pridobivanju dostopa do infrastrukture in strojne opreme, olajšanjem dostopa do podatkov in njihovega upravljanja, izvajanjem nezahtevnih orodij umetne inteligence – stroškovno učinkovito in varno – v lokalnih oblčnih sistemih, po možnosti odprtokodnih, ter zagotavljanjem namenskih usposabljanj.

⁶⁸ Učitelji so bolj izpostavljeni generativni umetni inteligenci kot 90 % drugih delavcev ([Zbirka publikacij Skupnega raziskovalnega središča – Generative AI Outlook Report](#) (Poročilo o obetih generativne umetne inteligence)). Komisija bo za pomoč učiteljem in izobraževalcem zagotovila praktično podporo s posodobitvijo etičnih smernic o uporabi umetne inteligence in podatkov pri poučevanju in učenju: [Etične smernice za učitelje o uporabi umetne inteligence](#).

⁶⁹ [Skills empower workers in the AI revolution \(Spretnosti opolnomočijo delavce v revoluciji umetne inteligence\)](#), CEDEFOP.

⁷⁰ [Generative AI and Jobs: A global analysis of potential effects on job quantity and quality \(Generativna umetna inteligenca in delovna mesta: globalna analiza morebitnih učinkov na število in kakovost delovnih mest\)](#), Mednarodna organizacija dela.

⁷¹ Komisija bo z načrtom za prihodnost digitalnega izobraževanja in spretnosti do leta 2030 pomagala izobraževalnim sistemom in akterjem pri prilagajanju na preobrazbo, ki jo prinaša umetna inteligenca; spodbudila zagotavljanje pismenosti in spretnosti na področju umetne inteligence v formalnem izobraževanju ter podprla evropski sektor izobraževalne tehnologije.

- **prek akademije za spretnosti na področju umetne inteligence⁷² zagotovila dostop do praktičnih usposabljanj za opismenjevanje na področju umetne inteligence, prilagojenih sektorjem in profilom delovnih mest**, pri čemer bo akademija poleg lastne ponudbe združevala tudi usposabljanja, ki jih zagotavljajo drugi instrumenti EU. Usposabljanja bi morala po možnosti voditi do mikro dokazil⁷³;
- spodbujala vključenost industrije v izpopolnjevanje in preusposabljanje na področju umetne inteligence, tudi prek **pakta za spretnosti⁷⁴**, ter delavcem v sektorjih, ki so v postopku prestrukturiranja ali jim grozi izguba delovnega mesta, tudi zaradi umetne inteligence, zagotovila dostop do dodatnih priložnosti za usposabljanje prek **jamstva za spretnosti**, napovedanega v sporočilu o uniji spretnosti⁷⁵.

Komisija bo tudi spodbujala praktično in široko uporabo ustreznih okvirov kompetenc, kot so **evropski okvir digitalnih kompetenc za državljane**, ki bo posodobljen do konca leta 2025, okvir za pismenost na področju umetne inteligence za osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje ter drugi okviri za posamezne profile in sektorje.

Za digitalno intenzivne sektorje, ki potrebujejo talente na področju umetne inteligence – kot so mobilnost, energetika, okolje, kulturni in ustvarjalni sektorji (vključno z mediji) – bo Komisija:

- financirala **programe „umetna inteligence za podjetja“ (magistrski programi za vodilne kadre)**, v okviru katerih se bodo prek programa Digitalna Evropa in morebitne podpore programa Erasmus+⁷⁶ razvijali hibridni profili, kot so inženirji umetne inteligence⁷⁷ s strokovnim znanjem, specifičnim za posamezno industrijo;
- **ustanovila „laboratorij za podjetnike na področju umetne inteligence“**, ki bo na podlagi obstoječih pobud (npr. EIT in zavezništev evropskih univerz) **združeval nadarjene diplomante na področju umetne inteligence s podjetniškimi mentorji** iz obstoječih podjetij na področju umetne inteligence, ki želijo razširiti svoje modele ali utreti pot prihodnjim partnerstvom⁷⁸.

Zavedajoč se posledic, ki jih bo umetna inteligenca imela za delovno silo, ter morebitnih razlik med demografskimi skupinami, sektorji in regijami, bo Komisija **dejavno spremljala vpliv umetne inteligence na trg dela**, da bi predvidela potrebe trga, zaznala morebitne motnje ter podprla razvoj ustreznih in vključujočih politik, vključno s spodbujanjem prehoda na nove spretnosti ter odpravljanjem strukturnih neenakosti (npr. razlik med spoloma in medgeneracijskih razlik). Rezultati bodo podlaga za širšo evropsko opazovalnico za zbiranje podatkov o spretnostih, napovedano v sporočilu o uniji spretnosti.

⁷² V sporočilu o uniji spretnosti (COM(2025) 90 final) je napovedan pregled akademij EU z namenom zagotoviti, da so še vedno ustrezne za izpolnjevanje trenutnih potreb.

⁷³ Mikro dokazila bi lahko pomagala pri certificiranju izidov majhnih prilagojenih učnih izkušenj. Svet v Priporočilu z dne 16. junija 2022 (2022/C 243/02) poziva države članice, naj sprejmejo skupno opredelitev in pristop EU.

⁷⁴ V okviru poziva Komisije k podvojitvi zavez članov pakta kot del unije spretnosti.

⁷⁵ V skladu tudi z [Načrtom EU za pravice žensk: obnovljena prizadevanja za enakost spolov – Evropska komisija](#).

⁷⁶ Npr. prek koalicij za inovacije in praks za digitalne priložnosti.

⁷⁷ Poročilo Skupnega raziskovalnega središča kaže, da so inženirji umetne inteligence/strojnega učenja med najbolj iskanimi profili delovnih mest na področju umetne inteligence. Krepitev teh profilov ob hkratni širitvi ponudbe takšnih spretnosti na različnih področjih bi lahko povečala prodor umetne inteligence v vse sektorje (<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC143488>).

⁷⁸ Npr. pilotni program EIT za ustanovitelje podjetij za umetno inteligenco: <https://www.eitdigital.eu/eit-ai-founders-club-2025/>.

Za dopolnitev tega spremljanja bo bistven odprt dialog z delodajalci, delavci in drugimi socialnimi partnerji.

3.3 Podpiranje umetne inteligence kot proizvodnega dejavnika

Umetna inteligenca poleg tradicionalnih vložkov hitro postaja temeljen proizvodni dejavnik v današnjem gospodarstvu in ima lahko različne oblike. **Modeli umetne inteligence za splošne namene** na primer opravljajo najrazličnejše naloge na prožen način, zato so temeljni za številne aplikacije umetne inteligence. Najnaprednejši modeli z vrhunskimi zmogljivostmi spodbujajo razvoj **agentov umetne inteligence**, tj. sistemov umetne inteligence, ki lahko samostojno sprejemajo odločitve in ukrepajo. To agentom omogoča, da razumejo jezik, razmišljajo o nalogah, samostojno ukrepajo za doseganje vnaprej določenih ciljev ter komunicirajo s svetom okoli sebe in organizirajo interakcije, tudi z ljudmi.

Poleg modelov umetne inteligence za splošne namene obstajajo tudi **specializirani, manjši modeli**, ki so usposobljeni ali prilagojeni za doseganje odličnosti na posebnih področjih, kot so medicinska diagnoza, pravne raziskave in sklepanje pogodb na področju umetne inteligence, ter hitro in učinkovito zagotavljajo strokovno podporo. Takšni specializirani modeli in aplikacije se običajno ustvarjajo z destilacijo/izpopolnjevanjem svojega znanja v manj zahtevnih arhitekturah, primernih za ciljno in učinkovito uporabo, ali z vključevanjem orodij, kot so zunanje baze znanja⁷⁹.

Poleg tega se lahko **digitalne dvojčke**, ki so virtualne replike predmetov ali procesov iz resničnega sveta, kot je digitalna kopija tovarne, stavbe ali celo človeškega telesa, nadgradi z napredno umetno inteligenco, kar omogoča napovedovanje izidov in optimizacijo delovanja s pomočjo modeliranja in simulacij; prav tako lahko ustvarjajo sintetične podatke, ki so zelo koristni za nadaljnje učenje umetne inteligence.

Trenutni napredek na področju spomina, razmišljanja in avtonomnega vedenja utira pot **splošni umetni inteligenci**, ki jo razumemo kot umetno inteligenco, sposobno opravljati katero koli kognitivno nalogo, ki jo zmore človek. Modeli umetne inteligence na tehnološki meji, ki jih običajno imenujemo najnaprednejša umetna inteligenca, postajajo strateško sredstvo in ključna sestavina sklada tehnologij umetne inteligence. Prednostna naloga EU je zagotoviti, da evropski modeli z najsodobnejšimi zmogljivostmi krepijo suverenost in konkurenčnost na zaupanja vreden in na človeka osredotočen način.

Komisija bo na podlagi svojih prednosti – vrhunske računalniške infrastrukture, odličnega znanstvenega kadra, prepoznavnega pristopa z jasnim poudarkom na odprti kodi in varnosti:

- **začela in usklajevala pobudo za najnaprednejšo umetno inteligenco, da bi pospešila napredek glede tovrstnih zmogljivosti v Evropi z združevanjem vodilnih evropskih industrijskih in akademskih akterjev ter podporo strateškim prizadevanjem⁸⁰.** Ta pobuda se bo osredotočila na izkoriščanje naprednih zmogljivosti z najsodobnejšimi arhitekturami umetne inteligence in visokokakovostnimi podatki, pri

⁷⁹ **Izpopolnjevanje** vključuje uporabo velikega vnaprej naučenega **temeljnega modela** in njegovo nadaljnje učenje na podlagi **podatkov, specifičnih za posamezno področje** (npr. pravo, medicina, finance), da se model specializira za posamezno nalogo ali področje. **Destilacija** je tehnika stiskanja, pri kateri se manjši model („učenec“) uči posnemati vedenje večjega modela („učitelja“), pri čemer osvoji večino njegovih zmogljivosti v bolj kompaktni in učinkoviti obliki. To je še posebej uporabno pri uvajanju umetne inteligence v okoljih z omejenimi viri (npr. mobilne naprave, računalništvo na robu).

⁸⁰ Ta pobuda bo povezana z Virom za znanost o umetni inteligenci v Evropi.

čemer bo izkoriščena računalniška zmogljivost, ki jo ponujajo tovarne in gigatovarne umetne inteligence. Za spodbujanje sodelovanja se bo skupnost povezala prek razpisa za prijavo interesa. Pobuda bo obravnavala ozka grla v ekosistemu in povpraševanje evropske industrije nižje v verigi, s čimer se bosta okrepili konkurenčnost in suverenost pri razvoju najnaprednejše umetne inteligence.

V okviru te pobude bo Komisija začela velike vseevropske natečaje za razvoj najnaprednejših odprtih modelov umetne inteligence, ki so glavna gonilna sila inovacij. Ti projekti bodo imeli brezplačen dostop do superračunalnikov EuroHPC, njihovi odprti modeli pa bodo široko dostopni javnim organom po vsej Evropi ter evropskim znanstvenim in poslovnim skupnostim.

Ta ukrep bo dopolnjeval in dodatno podpiral evropsko strategijo za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi⁸¹, kar vključuje sklad za podjetja v razširitveni fazi za mobilizacijo zasebnih sredstev za tehnološko suverenost Evrope ter pobudo Lab to Unicorn (Od laboratorija do podjetja samoroga). Poleg tega bodo z aktom o pospeševanju industrijskega razogljičenja vzpostavljeni potrebni vzvodi za povečanje industrijskih zmogljivosti in vodilnih trgov v EU. Sprejetje evropskih rešitev umetne inteligence v naši industrijski bazi bo privedlo do učinkovitosti ter posodobitve proizvodnih modelov in ekosistemov.

Temelj za spodbujanje inovacij na področju naprednih modelov umetne inteligence in specializiranih aplikacij je živahna raziskovalna skupnost EU. Prihodnji okvirni program za raziskave in inovacije⁸² opredeljuje raziskave, razvoj in uvajanje modelov in agentov umetne inteligence naslednje generacije kot strateške prednostne naloge Evrope, ki jih je treba podpreti s tekočim programom Obzorje Evropa ter predlaganim Evropskim skladom za konkurenčnost (v okviru naslednjega večletnega finančnega okvira). V zvezi s tem je potrebna podpora razvoju suverenih zmogljivosti najnaprednejše umetne inteligence in agentov umetne inteligence, pri čemer morata biti varnost in zaščita sestavni značilnosti.

Hkrati je bistveno okrepiti uporabne raziskave na področju umetne inteligence, da bi razvili tehnologije z vplivom v številnih sektorjih. V ta namen **bo Komisija** v okviru sedanjega programa Obzorje Evropa **začela ciljno usmerjene raziskave o agentih umetne inteligence naslednje generacije, prilagojenih ključnim sektorjem uporabe umetne inteligence.**

Medtem ko strategija za uporabo umetne inteligence obravnava raziskave na področju umetne inteligence za napredek tehnologij umetne inteligence in njihovo uvajanje v vseh sektorjih, se **evropska strategija za uporabo umetne inteligence v znanosti**, predstavljena skupaj s tem sporočilom, osredotoča na uvajanje umetne inteligence v raziskave po vsej Evropi v vseh znanstvenih disciplinah. Strategija opredeljuje posebne ukrepe za podporo in spodbujanje uporabe in razvoja umetne inteligence v evropski znanstveni skupnosti. V ta namen bo **Vir za znanost o umetni inteligenci v Evropi (RAISE)** združil strateške vire (tj. financiranje, računalniško moč, podatke in talente), da bi premaknil tehnološke meje umetne inteligence in izkoristil njen potencial za spodbujanje znanstvenih prebojev.

RAISE bo deloval na dveh glavnih stebrih: (a) znanost za umetno inteligenco, ki podpira temeljne raziskave za napredek osnovnih zmogljivosti umetne inteligence, zlasti varne in

---

⁸¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0270&qid=1751906161227>.

⁸² Sporočilo COM(2025) 543.

zanesljive najnaprednejše umetne inteligence; (b) umetna inteligenca v znanosti, ki spodbuja uporabo umetne inteligence za napredek v različnih znanstvenih disciplinah. Poleg tega bo RAISE dejavno spodbujal interakcije med tema stebroma, kar bo omogočalo sočasni razvoj umetne inteligence in znanosti. V zvezi s tem bo Komisija nadalje razvila koncept RAISE, vključno z njegovo strukturo upravljanja, in začela pilotno fazo, kot je podrobneje pojasnjeno v strategiji za umetno inteligenco v znanosti. V okviru teh prizadevanj bo izbor vodilnih evropskih laboratorijev za umetno inteligenco združen v edinstven nabor odličnosti na področju umetne inteligence in bo prispeval k pobudi za najnaprednejšo umetno inteligenco.

3.4 Zagotavljanje zaupanja na evropskem trgu

Komisija se je v akcijskem načrtu za celino umetne inteligence zavezala jasnemu, preprostemu in inovacijam prijaznemu izvajanju akta o umetni inteligenci. Prepovedi praks z nesprejemljivimi tveganji in obveznosti, povezane z modeli umetne inteligence za splošne namene, se že uporabljajo. Pobude, kot so kodeks prakse na področju umetne inteligence za splošne namene⁸³, smernice Komisije⁸⁴ in pakt o umetni inteligenci, zagotavljajo jasnost, kar zadeva veljavna pravila, in podporo za njihovo uporabo. Vendar povratne informacije deležnikov kažejo, da sta negotovost in pomanjkanje smernic največji oviri za izvajanje akta o umetni inteligenci, kar upočasnjuje njeno uvajanje. Komisija bo v okviru strategije za uporabo umetne inteligence okrepila svoja prizadevanja za zagotovitev skladnosti z aktom o umetni inteligenci.

Prvič, kot je bilo napovedano v akcijskem načrtu za celino umetne inteligence, je Komisija vzpostavila **službo za podporo uporabnikom akta o umetni inteligenci**⁸⁵, vozlišče za dostop do vseh ustreznih informacij o aktu o umetni inteligenci, lažje krmarjenje po njegovi vsebini, razumevanje njegove uporabe ter pridobivanje prilagojenih odgovorov na vsa vprašanja, povezana z njegovim izvajanjem. To vključuje enotno informacijsko platformo z interaktivnimi orodji, zlasti **orodje za preverjanje skladnosti**, ki deležnikom pomaga ugotoviti, ali zanje pravne obveznosti veljajo, in razumeti ukrepe, ki jih morajo sprejeti za njihovo izpolnitev.

Drugič, Komisija bo pripravila nadaljnje smernice o praktični uporabi akta o umetni inteligenci. **Prednostno se bo ukvarjala zlasti z naslednjim:**

- **smernicami za razvrščanje sistemov umetne inteligence med sisteme z visokim tveganjem;**
- **smernicami o medsebojnem vplivu akta o umetni inteligenci in drugega prava Unije, ki zajema ustrezno sektorsko zakonodajo (npr. promet, stroji, radijska oprema).**

Nazadnje, številne države članice še niso vzpostavile pristojnih nacionalnih organov. Komisija bo okrepila ukrepe, da to ne bi ogrozilo uspešnega izvajanja akta o umetni inteligenci.

4. Vzpostavitev enotnega mehanizma upravljanja

---

⁸³ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/sl/policies/contents-code-gpai>.

⁸⁴ Komisija je objavila smernice o obsegu obveznosti za modele umetne inteligence za splošne namene, opredelitvi sistema umetne inteligence in prepovedanih praksah umetne inteligence v skladu z aktom o umetni inteligenci.

⁸⁵ <https://ai-act-service-desk.ec.europa.eu>.

Strategija za uporabo umetne inteligence ni pobuda od zgoraj navzdol, temveč vključujoče prizadevanje. Da bi strukturirala stalen dialog o umetni inteligenci in sektorskem deležnikom omogočila aktivno sodelovanje pri oblikovanju politik na področju umetne inteligence, **bo Komisija:**

- **preoblikovala obstoječe zavezništvo za uporabo umetne inteligence v usklajevalni forum za deležnike⁸⁶ in oblikovalce politik za uporabo umetne inteligence.** Deležniki bodo lahko s pridružitvijo zavezništvu za uporabo umetne inteligence javno izrazili interes za sodelovanje v sektorskih delovnih procesih ter pridobili neposreden dostop do oblikovalcev politik za razpravo o vplivu, ovirah in priložnostih posebnih sektorskih rešitev umetne inteligence. Zavezništvo bo kot **vstopna točka** tesno in dopolnilno sodelovalo z drugimi posvetovalnimi pobudami na področju umetne inteligence (vključno s sektorskimi, regulativnimi ter raziskovalnimi in inovacijskimi pobudami) ter povezovalo deležnike z ustreznimi razpravami⁸⁷. Omogočilo bo mreženje med primerljivimi subjekti ter med ponudniki in uporabniki rešitev umetne inteligence – na primer razvijalec orodij za zagotavljanje skladnosti se bo povezal s potencialnimi uporabniki. **Urad za umetno inteligenco**, ki bo odprt za vse sektorje, ustrezne akademike in organizacije civilne družbe, **bo gostil letna srečanja za razpravo o inovacijskih politikah na področju umetne inteligence ter ustanovil sektorske odbore za razpravo in spremljanje izvajanja strategije.** Stalno sodelovanje med zavezništvom za uporabo umetne inteligence, odborom za umetno inteligenco in RAISE bo prav tako olajšalo nadgradnjo dragocenih raziskav v razvoj in doseganje evropskega trga;
- **vzpostavila opazovalnico za umetno inteligenco⁸⁸, ki bo zagotavljala zanesljive kazalnike za oceno vpliva umetne inteligence v trenutno navedenih in prihodnjih sektorjih ter spremljala razvoj in trende** ter spremembe, ki jih umetna inteligenca lahko prinese na trg dela. Na podlagi dejavnosti spremljanja bo Komisija v okviru digitalnega desetletja predlagala cilj javnih in zasebnih naložb v umetno inteligenco⁸⁹. Opazovalnica bo podpirala tudi organizacijo sektorskih razprav. Uporabljala se bo za politične analize in odločanje ter za obveščanje skupnosti umetne inteligence in širše javnosti o najnovejših dogodkih na tem področju.

Odbor za umetno inteligenco, ustanovljen na podlagi akta o umetni inteligenci, bo ostal glavni forum za razprave o njej⁹⁰ z državami članicami in bo redno obveščen o dejavnostih v okviru zavezništva za uporabo umetne inteligence. Prek podsestave odbora za umetno inteligenco za inovacije se bodo nadaljevala prizadevanja za spremljanje nacionalnih strategij za umetno inteligenco in **olajšanje izmenjave najboljših praks med državami članicami, tudi za javni**

⁸⁶ Med deležniki so trenutno poslovna ali potrošniška združenja, organizacije civilne družbe, družbe, svetovalna podjetja, državljani, finančne institucije, vladni ali javni organi, raziskovalne in tehnološke organizacije, socialni partnerji, univerze/visokošolske ustanove ter organizacije, ki zastopajo verske ali filozofske skupnosti.

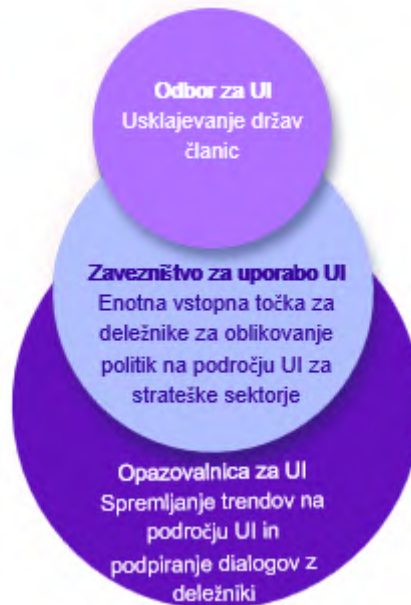
⁸⁷ Vzpostavilo bo na primer povezave s strukturo upravljanja Vira za znanost o umetni inteligenci v Evropi in z obstoječim evropskim partnerstvom za umetno inteligenco, podatke in robotiko. Poleg tega bo pakt o umetni inteligenci ostal ključen kanal za komunikacijo z deležniki o regulativnih vprašanjih, Komisija pa bo zagotovila dopolnjevanje prispevkov.

⁸⁸ Opazovalnica za umetno inteligenco bo med drugim uporabila uradne statistične podatke o uporabi umetne inteligence v podjetjih v različnih gospodarskih sektorjih ter druge statistične podatke o vplivu umetne inteligence na družbo, ki so jih že objavili Eurostat in države članice EU.

⁸⁹ Komisija je s strategijo za uporabo umetne inteligence v tesnem sodelovanju z OECD razvila metodologijo za merjenje javnih in zasebnih naložb v umetno inteligenco, ki je usklajena s pristopom politike EU na področju umetne inteligence (https://www.oecd.org/en/publications/advancing-the-measurement-of-investments-in-artificial-intelligence_13e0da2f-en.html).

⁹⁰ Odbor za umetno inteligenco – ekosistem na področju umetne inteligence bo glavna delovna skupina, ki se bo ukvarjala z izvajanjem strategije za uporabo umetne inteligence. Dejavnosti, povezane z izvajanjem [usklajenega načrta za umetno inteligenco](#), bodo izvedene in usklajene z vsebino te strategije. Evropski odbor za podatkovne inovacije bo še naprej glavni forum za razpravo o vprašanjih, povezanih s podatki, v podporo umetni inteligenci in širšemu okviru digitalne politike.

sektor. V tem okviru **Komisija poziva države članice, naj svoje nacionalne strategije za umetno inteligenco uskladijo s sektorskim pristopom, predstavljenim v tem sporočilu.**

EU meni, da je umetna inteligenca strateška globalna tehnologija ter se uveljavlja kot proaktivna, sodelovalna in zanesljiva partnerica, ki želi dajati zgled in sodelovati na mednarodni ravni, hkrati pa varovati svoje interese, varnost in vrednote. V prihodnosti bo mednarodno sodelovanje temeljilo in se širilo na trdni podlagi dvostranskega sodelovanja in dejavnega vključevanja v vse ustrezne mednarodne forume in pobude na področju umetne inteligence (G7, G20, globalno partnerstvo za umetno inteligenco, OECD, Svet Evrope, mreža inštitutov za varnost in zaščito umetne inteligence, vrhovi o umetni inteligenci in sistem ZN)⁹¹. EU si bo tudi v prihodnje prizadevala za zagotovitev zaupanja vrednega čezmejnega pretoka podatkov – bistvenega elementa razvoja umetne inteligence – s podobno mislečimi partnerji v dvostranskih in večstranskih trgovinskih sporazumih ter v skupinah G7, G20 in OECD. Poleg tega EU podpira tehnologije umetne inteligence, ki koristijo družbam, in si prizadeva za politike umetne inteligence za javno dobro⁹².

Zaradi sprememb v globalnem okolju sta pomen in potreba po odločnem ukrepanju na področju umetne inteligence, tudi v sodelovanju z našimi najbližjimi zavezniki, večja kot kdaj koli prej in bosta le še naraščala. Zunanje odvisnosti sklada umetne inteligence, ki bi jih državni in nedejavni akterji lahko uporabili kot orožje in s tem povečali tveganja za dobavne verige, pomenijo, da mora Evropska unija nujno okrepiti svoja prizadevanja. V skladu s tem EU tesno sodeluje z državami članicami na različnih področjih gospodarske varnosti, vključno s prihodnjo doktrino gospodarske varnosti, da bi obravnavala te izzive⁹³.

Nedavne pobude EU, zlasti tovarne umetne inteligence in gigatovarne umetne inteligence, pomenijo bistveno spremembo v prizadevanjih EU za krepitev odpornosti. Te pobude so skupaj z močnimi in vse večjimi naložbami na področju najnaprednejše umetne inteligence pomembne za pripravljenost EU. Poleg izvajanja nadzora prek Evropskega urada za umetno inteligenco v

⁹¹ Evropska komisija na podlagi sprejetja globalnega digitalnega dogovora septembra 2024 podpira (i) globalni dialog o upravljanju umetne inteligence, organiziran v okviru tedna Združenih narodov na visoki ravni septembra 2025, vključno z njegovim ciljem pomagati pri vzpostavitvi varnih, zaščitnih in zaupanja vrednih sistemov umetne inteligence, ter (ii) ustanovitev mednarodnega neodvisnega znanstvenega odbora za umetno inteligenco.

⁹² Komisija je na primer vključena v vozlišče za umetno inteligenco za trajnostni razvoj (<https://www.aihubfordevelopment.org/>).

⁹³ https://commission.europa.eu/document/download/4047c277-f608-48d1-8800-dcf0405d76e8_en.

okviru akta o umetni inteligenci EU za ublažitev varnostnih izzivov sodeluje na mednarodni ravni, da bi združila moči in se borila proti nevarnostim, ki jih predstavljajo zlonamerni uporabniki. Izkoristila in nadgradila bo strateška sredstva in prednosti EU, kot so talenti, raziskave, industrijska moč (vključno z industrijskimi podatki) in velik enotni trg z enotnimi pravili, ter jih na mednarodni ravni uporabila kot del tehnološke ponudbe EU za vzpostavljanje partnerstev in zavezništev po vsem svetu, kot je navedeno v nedavnem skupnem sporočilu o mednarodni digitalni strategiji za EU⁹⁴. Posebna pozornost bo namenjena potencialu za vključevanje umetne inteligence in vzajemno koristno sodelovanje z državami kandidatkami in najbližjimi sosedami, ki bodo vključene v izvajanje strategije.

5. Zaključek

Strategija za uporabo umetne inteligence je zasnovana tako, da podpira industrijo in javni sektor pri boljšem razumevanju, kaj umetna inteligenca zmore, pri čem je učinkovita in kako lahko prinese konkurenčno prednost. Organizacije spodbuja, naj umetni inteligenci namenijo vidnejšo vlogo v svojih prizadevanjih za reševanje težav. Strategija s predlaganjem prečnih in sektorskih ukrepov politike zagotavlja predlogo za podporo uvajanju in širjenju ustreznih rešitev umetne inteligence. Z vzpostavitvijo enotnega mehanizma upravljanja spodbuja dialog med oblikovalci politik in različnimi sektorskimi skupnostmi. S povezovanjem in krepitvijo instrumentov, povezanih z umetno inteligenco, služi kot načrt za popolno uvedbo in vključevanje umetne inteligence v strateške sektorje EU, kar vodi h krepitvi celine umetne inteligence.

---

⁹⁴ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/sl/library/joint-communication-international-digital-strategy-eu>.